

Fiskální prognóza

České republiky

květen 2025

Fiskální prognóza České republiky
květen 2024

Ministerstvo financí ČR
odbor Hospodářská politika
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: Fiscal.Outlook@mfcz.cz

ISBN 978-80-7586-086-6 (on-line)

Vychází 1× ročně, zdarma

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/FiskalniVyhled>

Fiskální prognóza

České republiky

květen 2025

Obsah

Úvod a shrnutí	1
1 Makroekonomický rámec fiskální predikce	2
2 Hospodaření sektoru vládních institucí	5
2.1 Saldo a dluh sektoru vládních institucí	5
2.2 Příjmy sektoru vládních institucí	8
2.3 Výdaje sektoru vládních institucí	11
Přehled literatury a použitých zdrojů	16
A Slovníček pojmů	19

Seznam boxů

Box 1: Fiskální dopady stárnutí populace – projekce 2025	12
--	----

Fiskální prognóza ČR je zpracovávána v odboru Hospodářská politika MF ČR, vychází jedenkrát ročně, v květnu. Zahrnuje predikci na běžný a následující rok (tj. do roku 2026), u některých ukazatelů pak i výhled na další 2 roky (tj. do roku 2028). Publikace je dostupná na internetových stránkách MF ČR na adrese:

<http://www.mfcr.cz/FiskalniVyhled>

Rádi přivítáme relevantní připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky prosím zasílejte na adresu:

Fiscal.Outlook@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Porovnání scénářů minulého Fiskálního výhledu a Fiskální prognózy	3
Tabulka 2.1.1: Hospodaření sektoru vládních institucí a nastavení fiskální politiky.....	6
Tabulka 2.1.2: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí	6
Tabulka 2.2.1: Výhled příjmů sektoru vládních institucí.....	9
Tabulka 2.2.2: Příjmová diskreční opatření	9
Tabulka 2.3.1: Výhled výdajů sektoru vládních institucí.....	14
Tabulka 2.3.2: Výdajová diskreční opatření.....	14

Seznam grafů

Graf 1.1: Reálný HDP	4
Graf 1.2: Nominální HDP v důchodové struktuře	4
Graf 1.3: Nominální spotřeba domácností	4
Graf 1.4: Nominální investice	4
Graf 1.5: Míra nezaměstnanosti	4
Graf 1.6: Odpracované hodiny.....	4
Graf 1.7: Spotřebitelské ceny	4
Graf 1.8: Produkční mezera	4
Graf 2.1.1: Saldo sektoru vládních institucí	7
Graf 2.1.2: Celkové a strukturální saldo, cyklická složka	7
Graf 2.1.3: Dluh sektoru vládních institucí	7
Graf 2.1.4: Změna dluhové kvóty.....	7
Graf 2.1.5: Vládní dluh podle typu instrumentu.....	7
Graf 2.1.6: Hrubý a čistý dluh sektoru vládních institucí	7
Graf 2.1.7: Struktura státních dluhopisů dle typu	7
Graf 2.1.8: Výnosy státních dluhopisů dle splatnosti	7
Graf 2.2.1: Struktura daňových příjmů	10
Graf 2.2.2: Vývoj daňových příjmů	10
Graf 2.2.3: Zdanění spotřeby	10
Graf 2.2.4: Zdanění práce	10
Graf 2.2.5: Zdanění kapitálu	10
Graf 2.2.6: Daňová diskreční opatření	10
Graf 2.2.7: Ostatní příjmy	10
Graf 2.2.8: Daňové a sociální příjmy dle subsektorů	10
Graf 2.3.1: Projekce počtu obyvatel ČR	13
Graf 2.3.2: Demografická míra závislosti	13
Graf 2.3.3: Saldo důchodového zabezpečení.....	13
Graf 2.3.4: Projekce výdajů.....	13
Graf 2.3.5: Struktura celkových výdajů.....	15
Graf 2.3.6: Vývoj výdajů.....	15
Graf 2.3.7: Struktura výdajů na konečnou spotřebu	15
Graf 2.3.8: Vývoj výdajů na konečnou spotřebu.....	15
Graf 2.3.9: Peněžitě sociální dávky	15
Graf 2.3.10: Výdajová diskreční opatření	15
Graf 2.3.11: Investice vládních institucí.....	15
Graf 2.3.12: Úrokové výdaje	15

Seznam použitých zkratk

b. c.	běžné ceny
CZK	kódové označení české koruny
ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
ESA 2010	Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 2010
EU, EU27	Evropská unie (svým pokrytím zahrnuje všech 27 zemí)
EUR	kódové označení eura
HDP	hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
p. a.	per annum (za rok)
p. b.	procentní bod
s. c.	stálé ceny

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není z logických důvodů možný.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické datové zdroje v této publikaci jsou vztaženy k 1. dubnu 2025 a fiskální data k 8. dubnu 2025.

Poznámka

Součtové údaje publikované v tabulkách mohou být v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod a shrnutí

Fiskální prognóza Ministerstva financí je nový dokument, který reaguje na změny v rámci evropského semestru, resp. ve správě hospodářských záležitostí v Evropské unii. Od dubna 2024 vešla v účinnost nová úprava evropských fiskálních pravidel, především však nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Tímto právním předpisem došlo ke zrušení konvergenčních programů a programů stability, které obsahovaly fiskální prognózu a popisovaly záměry vlády v oblasti hospodářské politiky. Konvergenční programy a programy stability byly nahrazeny střednědobými fiskálně-strukturálními plány. Plán však neobsahuje fiskální predikci a neobsahují ji ani zprávy o pokroku, jež fiskálně-strukturální plány každoročně vyhodnocují. Fiskální prognózy by se tak vytvářely pouze v srpnu pro potřeby přípravy státního rozpočtu na nadcházející rok a v listopadu v rámci Fiskálního výhledu. Samostatnou květnovou prognózou se tak vracíme k praxi, která ve vydávání fiskálních prognóz platila do roku 2015.

Fiskální prognóza vychází z makroekonomické predikce Ministerstva financí vydané v dubnu 2025. Ta počítá, že by se ekonomická aktivita v letošním roce mohla zvýšit o 2,0 %, a to zejména zásluhou akcelerace spotřeby domácností, v menší míře také tvorby hrubého kapitálu a vládních spotřebních výdajů. V roce 2026 by ekonomika mohla díky silnější dynamice investic a zrychlení hospodářského růstu v zemích hlavních obchodních partnerů vzrůst o 2,4 %. Průměrná míra inflace by letos mohla dosáhnout 2,4 % a v roce 2026 mírně klesnout na 2,3 %. Inflační tlaky bude letos prostřednictvím úrokových sazeb i nadále tlumit restriktivní měnová politika, mírné posílení koruny či nižší ceny energií. Naopak proinflační faktory představuje mimo jiné pokračující vyšší růst mezd nebo zvýšená cenová dynamika u služeb. Na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, míra nezaměstnanosti by v letošním roce mohla setrvat v průměru na 2,6 %. V příštím roce by díky pokračujícímu ekonomickému oživení mohla nepatrně klesnout na 2,5 %.

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2024 skončilo deficitem 2,2 % HDP. Schodek poklesl o 1,5 procentního bodu v důsledku konsolidačního balíčku, ukončení opatření souvisejících s energetickou krizí i dílčího ekonomického oživení. Strukturální saldo se zlepšilo o 0,7 procentního bodu na -1,9 % HDP. Česká republika tak plní referenční hodnotu Paktu o stabilitě a růstu pro deficit veřejných financí ve výši 3 % HDP. Zároveň se v loňském roce naplnilo i národní fiskální pravidlo, jež povolovalo strukturální schodek ve výši maximálně 2,75 % HDP. Pro letošní rok očekáváme deficitní hospodaření veřejných financí v obdobné výši jako

v roce 2024, tedy kolem 2,2 % HDP, po zohlednění vlivů hospodářského cyklu a jednorázových či jiných přechodných opatření 1,9 % HDP. Pro rok 2026 počítá vládou schválená Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí na roky 2026 až 2028 v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti se strukturálním deficitem ve výši maximálně 1,75 % HDP. Nad rámec tohoto schodku se předpokládá možnost navýšit výdaje na obranu v hotovostní metodice nad 2 % HDP, zatím jde pro rok 2026 o částku odpovídající 0,2 % HDP. Výdaje na obranu by měly mít výjimku i v rámci evropských pravidel ve formě únikové doložky.

Dluh sektoru vládních institucí se v roce 2024 zvýšil na 43,6 % HDP, přičemž v následujících letech očekáváme jeho mírný nárůst s kulminací na úrovni kolem 45,5 % HDP. Kromě předpokládaného deficitu veřejných financí bude míru zadlužení ovlivňovat i půjčka, kterou stát poskytne v souvislosti se stavbou nových jaderných zdrojů v Dukovanech.

Schválená důchodová reforma citelně zlepšila očekávaná salda průběžného důchodového systému v České republice. V delším horizontu, kdy se plně projeví schválená opatření, by tak měly deficity poklesnout o zhruba 1,5 procentního bodu HDP. Jednoznačně nejvýznamnějšími opatřeními s pozitivním dopadem na veřejné finance jsou další zvýšení důchodového věku na 67 let a snížení nárůstu v nově vyměřených důchodech. Dopady přijaté reformy byly prezentovány v rámci Pracovní skupiny pro stárnutí populace Výboru pro hospodářskou politiku EU dne 24. března 2025 a následně schváleny Výborem pro hospodářskou politiku na úrovni Evropské unie.

1 Makroekonomický rámec fiskální predikce

Makroekonomický rámec je založen na dubnové Makroekonomické predikci MF ČR (2025a). Vychází z předpokladu cel uvalených ze strany USA na automobily a jejich komponenty, na ocel a hliník, a to včetně recipročních opatření. Uni-verzální cla na veškeré dovozy zboží nejsou zohledněna, pracujeme však s nimi v rovině scénářů.¹ Jednak podoba a rozsah celních sazeb se neustále vyvíjí a značně liší, jednak je diskutabilní i výše a struktura odvetných opatření ostat-ních zemí, stejně jako návazné dynamické efekty. Makroekonomická prognóza také neobsahuje vedlejší efekty, které plynou ze stimulačního balíčku v Německu, stejně jako efekty vyšších výdajů na obranu v dalších zemích EU.

Za rok 2024 vzrostl **reálný hrubý domácí produkt** ČR o 1,1 %. Spotřebu domácností podpořil nárůst reálného disponibilního důchodu, opačným směrem ale působilo restriktivní nastavení měnové politiky a do určité míry i konsolidační balíček. Investiční aktivita se snížila vlivem přetrvávajících problémů v zemích eurozóny, poklesu bytové výstavby a nízkého využití výrobních kapacit v průmyslu. Současně se projevil přechod na novou fi-nanční perspektivu, a to zejména u investic sektoru vládních institucí. Ekonomiku citelně zpomalil meziroční pokles zásob. Růstovou dynamiku exportu brzdil pokles exportních trhů, pozitivně naopak působila exportní výkonnost. Slabá dynamika domácí poptávky, především dovozně náročných investic, tlumila nárůst dovozu. Pří-spěvek zahraničního obchodu tak zůstal v loňském roce kladný.

V letošním roce by se ekonomická aktivita mohla zvýšit o 2,0 %, a to zejména zásluhou akcelerace spotřeby domácností, kterou bude stimulovat růst reálných výděl-ků. V menší míře podpoří hospodářský růst také tvorba hrubého kapitálu a vládní spotřební výdaje. V roce 2026 by HDP díky silnější dynamice investic a zrychlení hospo-dářského růstu v zemích hlavních obchodních partnerů mohl vzrůst o 2,4 %. Obdobným tempem by ekonomika mohla růst i v dalších letech, přičemž by měla být tažena domácí poptávkou.

Reálná **spotřeba domácností** by se letos mohla zvýšit o 3,6 % a v roce 2026 o 3,2 %. Dynamický objem mezd a platů a nízká míra inflace se pozitivně projeví v nárůstu reálného disponibilního důchodu. Kromě mírného pokle-su úrokových sazeb očekáváme postupný nárůst ochoty domácností k útratám, míra úspor by ale i tak měla citel-něji klesnout až v příštím roce a setrvat na historicky vysokých úrovních v celém horizontu predikce. V dalších letech by růst spotřeby domácností mohl zpomalovat na 2,5 % v roce 2027 a 2,3 % v roce 2028.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by v roce 2025 mohla vzrůst o 0,7 %. Přetrvávající problémy v zemích eurozóny a pokles výrobních kapacit v průmyslu jsou umocněné nejistotami v hospodářské a zahraniční politice nové americké administrativy a negativně působí na dynami-

ku soukromých investic. Naopak pozitivně by měl letos působit růst vládních investičních výdajů podpořený unijními finančními prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost či strukturálními a investičními fondy EU. Kladný vliv bude mít také plánovaná víceletá investice společnosti onsemi do výroby čipů. Pro příští rok pak zejména díky hospodářskému oživení v eurozóně počí-táme se zvýšením tvorby hrubého fixního kapitálu o 3,1 %. S relativně silnými tempy růstu pak makroeko-nomický rámec počítá i v roce 2027 (2,5 %) a v roce 2028 (3,6 %).

Předpokládáme, že v horizontu predikce se rozsah aku-mulace zásob bude pohybovat na hodnotách obvyklých pro danou fázi hospodářského cyklu. Změna stavu **zásob** by tak v roce 2025 měla podpořit hospodářský růst. Pro další roky je očekáván mírně kladný příspěvek, v letech 2027 a 2028 by změna zásob měla působit prakticky neutrálně.

Meziroční **inflace** se na počátku letošního roku pohybo-vala mírně pod 3 %. Inflační tlaky bude letos prostřed-nictvím úrokových sazeb i nadále mírnit restriktivní měnová politika. Protiinflačně bude působit i očekávaný pokles dolarové ceny ropy, mírné posílení koruny či nižší ceny energií. Naopak proinflační faktory představuje pokračující vyšší růst mezd, zvýšení spotřebních daní z tabákových výrobků a z alkoholu, ale i zvýšená cenová dynamika u služeb, včetně obnovujícího se růstu impu-tovaného nájemného. Průměrná míra inflace by letos mohla dosáhnout 2,4 % a v roce 2026 nepatrně klesnout na 2,3 %. V horizontu výhledu by se meziroční inflace měla pohybovat mírně nad úrovní 2 %.

Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy souvise-jící s nedostatkem pracovníků. Navzdory problémům v hlavních průmyslových odvětvích by tak mohla míra nezaměstnanosti v letošním roce setrvat v průměru na 2,6 %. V dalších letech by se díky pokračujícímu ekono-mickému oživení mohla nepatrně snižovat až na 2,4 %. Zaměstnanost (v metodice národních účtů) by se vzhle-dem k přetrvávající silné poptávce po práci měla až do roku 2026 meziročně mírně zvyšovat. V roce 2027 by se však vlivem nepříznivého demografického vývoje mohla snížit, přičemž dopady poklesu populace v produktivním věku na trh práce bude tlumit pokračující nárůst míry participace. Přetrvávající frikce na trhu práce nedovolí výraznější zpomalení růstu mezd a platů. Reálné výdělky by se měly citelně zvýšit v letošním i příštím roce. Objem mezd a platů by se letos mohl zvýšit o 6,6 % a v roce

¹ Základní scénář Makroekonomické predikce obsahuje pouze 25% americká cla na auta, komponenty, ocel a hliník. Později oznámená cla ve výši 10 % na ostatní zboží a reciproční cla ze strany EU by podle našich propočtů snížila růst českého HDP v roce 2025 o dodatečných 0,1 p. b., v roce 2026 pak o 0,3 p. b.

2026 o 5,6 %, v dalších letech by růst mohl zpomalit k hodnotám okolo 4,5 %.

Mezera výstupu se v průběhu loňského roku pohybovala hluboko v záporném pásmu. Díky hospodářskému oživení by se měla postupně uzavírat, přesto se však ekonomika bude pod svojí **potenciální úrovní** pohybovat pravděpodobně až do konce příštího roku. Od roku 2027 by se produkční mezera mohla vrátit do kladného pásma a postupně se rozšiřovat. Potenciální růst by v horizontu rámce mohl zrychlovat až do blízkosti 2 %. Jeho dynamika by měla být tažena zvýšením trendové složky souhrnné produktivity a v menší míře investiční aktivitou, výrobní faktor práce by měl přispívat prakticky neutrálně.

Makroekonomický rámec fiskální predikce je zatížen množstvím **rizik**, která v úhrnu považujeme za **vychýlená směrem dolů**. Případné obnovení problémů v dodavatelských řetězcích může utlumit hospodářskou aktivitu v některých odvětvích ekonomiky a navýšit inflační tlaky, stejně jako zavádění či zvyšování cel nebo jiných překážek v zahraničním obchodu. Vzhledem k významnému obchodnímu propojení české a německé ekonomiky jsou rizikem predikce též strukturální problémy a slabý hospodářský růst Německa – pozitivně by však mohly působit probíhající změny v německé rozpočtové politice, které umožní navýšení investic do ob-
rany a infrastruktury.

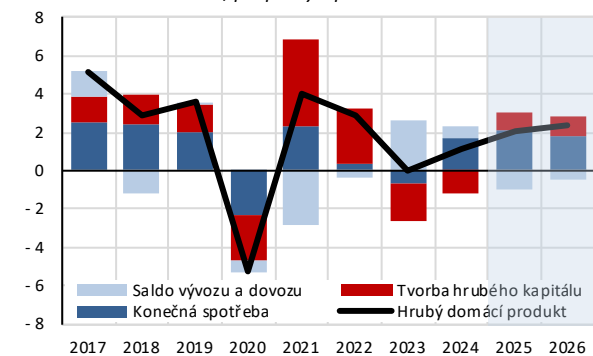
Tabulka 1.1: Porovnání scénářů minulého Fiskálního výhledu a Fiskální prognózy

		Fiskální prognóza (květen 2025)					Fiskální výhled (listopad 2024)				
		2023	2024	2025	2026	2027	2023	2024	2025	2026	2027
Vnější předpoklady											
Reálný HDP EU	změna v %	0,6	1,0	0,9	1,6	1,8	0,5	0,9	1,4	1,6	1,5
Cena ropy (Brent)	USD/barel	82,4	80,6	71,8	68,0	67,1	82,4	80,5	72,3	71,2	70,8
Měnový kurz USD/EUR	USD/EUR	1,08	1,08	1,08	1,11	1,13	1,08	1,09	1,09	1,11	1,13
Měnový kurz CZK/EUR	CZK/EUR	24,0	25,1	24,9	24,5	24,2	24,0	25,1	24,9	24,5	24,0
Reálné veličiny											
HDP	změna v %	-0,1	1,1	2,0	2,4	2,6	-0,1	1,1	2,5	2,6	2,6
Spotřeba domácností	změna v %	-2,8	2,2	3,6	3,2	2,5	-2,8	1,9	3,7	3,1	2,5
Spotřeba vládních institucí	změna v %	3,4	3,3	2,0	1,4	2,0	3,5	3,7	1,8	1,2	1,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu	změna v %	2,5	-1,2	0,7	3,1	2,5	2,5	0,9	3,6	3,5	3,3
Příspěvek efektivní domácí poptávky	p. b.	0,0	1,3	2,3	2,6	2,2	0,0	1,9	3,1	2,6	2,4
Příspěvek zahraničního obchodu	p. b.	2,6	0,7	-1,0	-0,5	0,2	2,6	0,9	-1,3	-0,6	-0,3
Produkční mezera	%	-0,8	-1,8	-1,2	-0,3	0,4	-1,0	-2,1	-0,9	0,3	1,1
Ostatní											
HDP v běžných cenách	mld. Kč	7619	8011	8391	8787	9208	7619	7988	8410	8830	9256
Harmonizovaný index spotřeb. cen	změna v %	12,0	2,7	2,3	2,2	2,2	12,0	2,7	2,3	2,1	2,0
Zaměstnanost	změna v %	1,0	0,3	0,2	0,1	-0,2	1,0	0,3	0,2	0,1	-0,2
Míra nezaměstnanosti	%	2,6	2,6	2,6	2,5	2,4	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4
Objem mezd a platů	změna v %	7,7	6,3	6,6	5,6	4,9	7,7	6,2	6,3	5,2	4,7
Sektor vládních institucí											
Příjmy	% HDP	40,2	40,8	40,9	40,2	39,3	40,1	40,6	40,5	39,9	39,0
Daň z přidané hodnoty	změna v %	6,7	2,5	5,7	4,6	3,7	6,7	2,8	6,1	4,3	3,3
Spotřební daně	změna v %	-0,3	10,3	1,1	2,1	2,0	-0,3	6,3	1,7	1,3	1,7
Daň z příjmů fyzických osob	změna v %	14,8	11,9	4,5	3,6	4,7	14,3	11,2	4,8	4,2	4,4
Daň z příjmů právnických osob	změna v %	13,1	6,1	3,6	-6,8	6,0	12,7	6,7	4,2	-4,4	7,4
Příspěvky na sociální zabezpečení	změna v %	7,8	8,6	6,0	5,5	4,6	7,8	8,8	6,1	5,2	4,4
Výdaje	% HDP	43,9	43,0	43,1	42,2	41,2	43,9	43,4	42,8	41,5	40,4
Náhrady zaměstnancům	změna v %	7,0	4,9	6,3	5,0	4,5	6,9	4,3	6,0	4,9	4,5
Mezispotřeba	změna v %	9,2	8,7	3,7	1,5	4,0	9,8	9,0	3,6	0,7	3,4
Naturální sociální transfery	změna v %	14,2	11,9	5,5	3,8	4,0	14,2	12,1	5,2	3,8	4,0
Sociální dávky jiné než naturální	změna v %	10,6	4,4	2,7	2,8	1,9	10,5	5,5	2,2	2,1	2,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu	změna v %	15,9	1,5	7,7	1,2	-5,7	15,7	1,8	9,5	0,0	-8,5
Saldo	% HDP	-3,8	-2,2	-2,2	-2,0	-1,9	-3,8	-2,8	-2,3	-1,7	-1,4
Strukturální saldo	% HDP	-2,7	-1,9	-1,9	-1,8	-2,1	-2,6	-2,1	-2,0	-1,7	-1,7
Dluh	% HDP	42,5	43,6	44,5	45,5	45,2	42,4	43,9	44,8	45,3	45,1

Zdroj: MF ČR (2024a, 2025a).

Graf 1.1: Reálný HDP

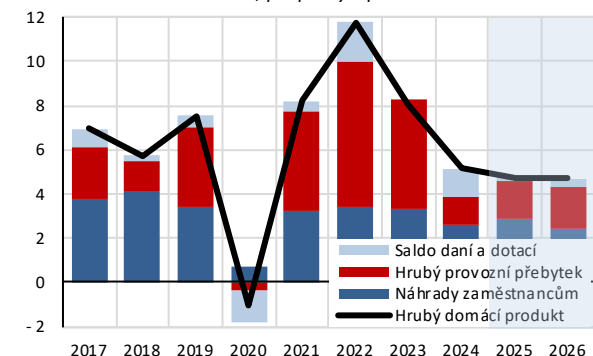
změna reálného HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.2: Nominální HDP v důchodové struktuře

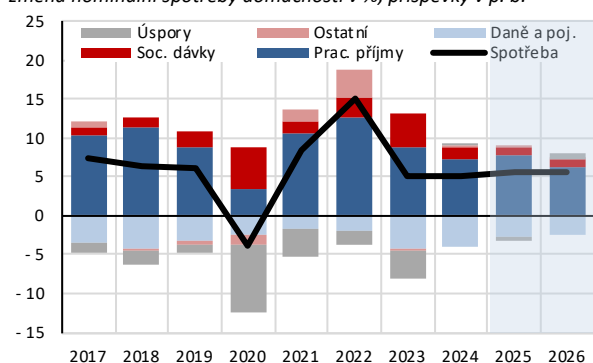
změna nominálního HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.3: Nominální spotřeba domácností

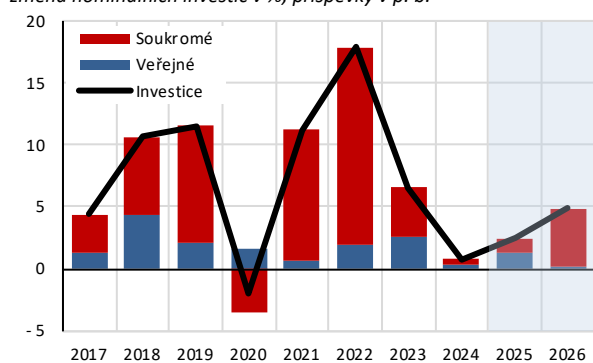
změna nominální spotřeby domácností v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.4: Nominální investice

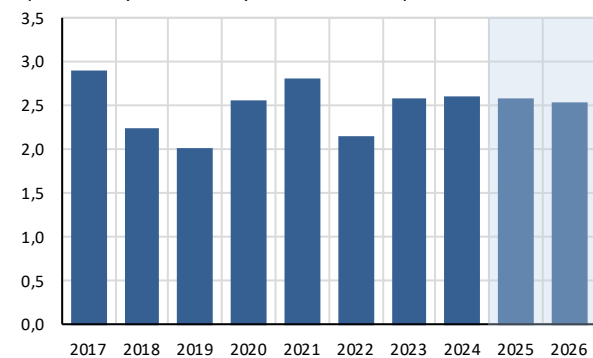
změna nominálních investic v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.5: Míra nezaměstnanosti

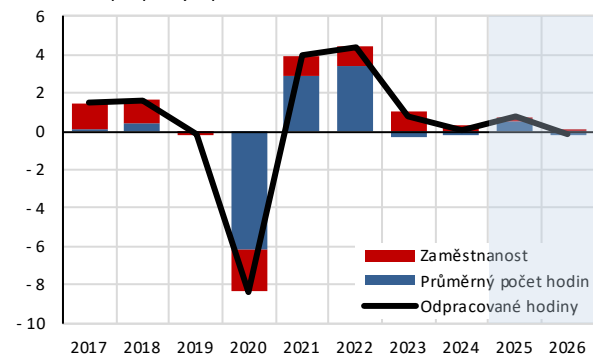
% pracovní síly, metodika Výběrového šetření pracovních sil

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.6: Odpracované hodiny

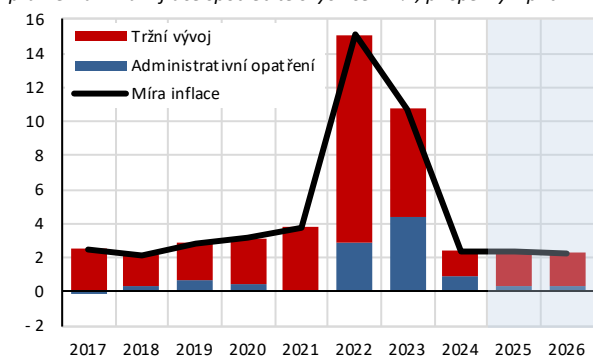
změna v %, příspěvky v p. b., metodika národních účtů

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.7: Spotřebitelské ceny

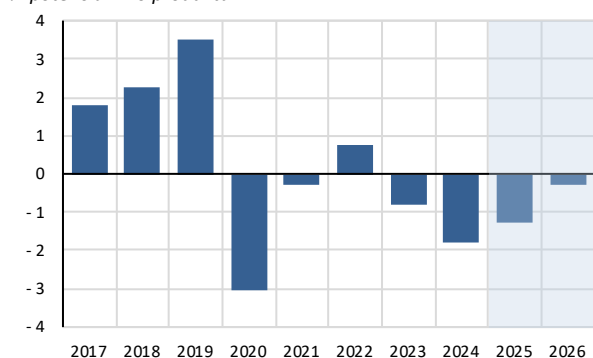
průměrná míra inflace spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: MF ČR (2025a).

Graf 1.8: Produkční mezera

% potenciálního produktu

Zdroj: MF ČR (2025a).

2 Hospodaření sektoru vládních institucí

České veřejné finance dosáhly v loňském roce deficitu 2,2 % HDP, což byl výrazně lepší výsledek, než očekávala většina institucí včetně MF ČR, které predikovalo hodnotu 2,8 % HDP. Rozdíl byl dán z poloviny na straně příjmů a z poloviny na straně výdajů. U příjmů šlo kromě vyšších výnosů z daní o důchody z vlastnictví, u výdajů pak o nižší transfery, sociální dávky nebo dluhovou službu. Z hlediska rozdělení po jednotlivých částech bylo horší než očekávané hospodaření místních rozpočtů a zdravotních pojišťoven převáženo lepším výsledkem ústředních vládních institucí.

2.1 Saldo a dluh sektoru vládních institucí

Hospodaření sektoru vládních institucí skončilo v roce 2024 **deficitem** 2,2 % HDP. K citelnému zlepšení hospodaření o 1,5 p. b. oproti roku 2023 přispělo schválení souboru opatření v rámci konsolidačního balíčku a ukončení opatření souvisejících s energetickou krizí. Po očištění o vliv hospodářského cyklu a jednorázové operace, zejména pomoc po povodních roku 2024 a humanitární pomoc ukrajinským uprchlíkům, dosáhl **strukturální schodek** výše 1,9 % HDP. Jeho meziroční zlepšení činilo 0,7 p. b.

Nastavení fiskální politiky vychází z novely zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (zákon č. 349/2023 Sb.), jež kodifikovala maximální hodnoty strukturálních deficitů pro roky 2024 až 2027. Výdajový rámec na rok 2024 vycházel z hodnoty 2,75 % HDP, následně se strukturální deficit každoročně snižuje o 0,5 p. b., než bude dosaženo 1 % HDP, tedy nejpozději v roce 2028.

Hospodaření ústředních vládních institucí, s dominantním postavením státního rozpočtu, skončilo v roce 2024 se schodkem ve výši 212,4 mld. Kč. Státní rozpočet roku 2024 byl na výdajové straně zatížen náklady předchozích silných zákonných valorizací důchodů, výdaji na odstraňování škod po zájmových povodních roku 2024, navýšením výdajů na obranu a zvyšováním platů učitelů. Naopak na příjmové straně k lepšímu než plánovanému deficitu přispěl např. vyšší výběr příspěvků sociálního zabezpečení (včetně dopadu znovuzavedení nemocenského pojištění pro zaměstnance) a vyšší výběr daně z příjmů (zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob). Oproti předchozím rokům vykázaly zdravotní pojišťovny výrazný deficit 20,1 mld. Kč. Naopak rozpočty územních samospráv vykázaly opět kladné saldo ve výši 55,3 mld. Kč.

Predikujeme, že v letošním roce zůstane saldo hospodaření sektoru vládních institucí v poměrovém vyjádření stejné jako loni, tzn. -2,2 % HDP, resp. -1,9 % HDP ve strukturálním vyjádření. Následně by se měl schodek postupně zlepšovat jednak vlivem konsolidace, kdy odhadujeme další snížení strukturálního deficitu v roce 2026, i uzavíráním záporné produkční mezery spolu s oživující se ekonomikou. V letech výhledu však pro dodržení limitů dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti bude nutná další konsolidace.

Očekáváme, že hospodaření státního rozpočtu bude klíčové pro saldo celých veřejných financí i v následujících letech. Schodek státního rozpočtu v hotovostním vyjádření byl pro rok 2025 schválen ve výši 241 mld. Kč (zákon

č. 434/2024 Sb.). Při sestavování státního rozpočtu se zohlednily vládní priority v oblasti podpory investic do dopravní infrastruktury, navýšení prostředků na vzdělávání, vědu i obranu, včetně krytí následků zájmových povodní.

Odhad akruálního hospodaření v tomto roce kromě údajů ze čtvrtletních národních účtů za 1. čtvrtletí zohledňuje také dosavadní vývoj pokladního plnění klíčových částí veřejných rozpočtů. Hotovostní saldo státního rozpočtu za první čtyři měsíce roku 2025 skončilo schodkem 126,1 mld. Kč (MF ČR, 2025b). Po očištění o příjmy a výdaje na projekty z EU a finančních mechanismů činil schodek 122 mld. Kč., což je meziročně o 24,7 mld. Kč lepší výsledek. Přebytek místních rozpočtů ke konci února dosáhl 20,2 mld. Kč, který je však v porovnání s loňským rokem za stejné období o 6,3 mld. Kč menší. Hospodaření zdravotních pojišťoven skončilo za období do konce března 2025 deficitem 0,9 mld. Kč, což představuje meziroční zlepšení o 1,2 mld. Kč (MF ČR, 2025c).

Pro období následujících tří let bylo při stanovování výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů počítáno se strukturálními schodky státního rozpočtu a státních fondů ve výši 204,4 mld. Kč pro rok 2026, 162,4 mld. Kč pro rok 2027 a 141,5 mld. Kč v roce 2028 (MF ČR, 2025d). Z hlediska příspěvku ostatních subsektorů k predikovanému saldu vládních institucí kalkulujeme v případě fondů sociálního zabezpečení s mírnými deficity. Naproti tomu místní rozpočty by měly v celém horizontu výhledu opět vykazovat kladná salda na úrovni cca 0,7 % HDP.

Dluh sektoru vládních institucí na konci roku 2024 dosáhl 43,6 % HDP, meziročně se zvýšil o 1,1 p. b. Nadále však platí, že úroveň zadlužení veřejných financí se nachází pod referenční hodnotou 60 % HDP Smlouvy o fungování Evropské unie i pod hodnotou národního pravidla, které plyne ze zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Národní fiskální pravidlo pracuje nejenom s hodnotou nižší (55 % HDP), ale rovněž posuzuje výši dluhu sektoru vládních institucí očištěnou o rezervu peněžních prostředků vzniklou financováním státního dluhu (Tabulka 2.1.2).

V letošním roce predikujeme veřejné zadlužení ve výši 44,5 % HDP. Očekáváme, že zadlužení bude kulminovat v roce 2026 na 45,5 % HDP. Následně by mělo mírně klesat k cca 45 % HDP v roce 2028.

Z hlediska příspěvků ke změně dluhu budou v roce 2025 dominantním faktorem úrokové náklady, které by

v poměrovém vyjádření v letošním roce i v letech výhledu měly setrvávat na 1,4 % HDP. To vychází jednak ze struktury dluhu a jeho refinancování a rovněž z očekávaného vývoje úrokových měr. Desetiletá úroková míra pro konvergenční účely by se měla z očekávané průměrné hodnoty 3,1 % p. a. pro rok 2025 snížit v letech výhledu o 0,5 p. b. Podobně by se měly vyvíjet i výnosy 5letých dluhopisů, které by z predikovaných 3,7 % p. a. v roce 2025 měly v letech výhledu klesnout na 3,5 % p. a. Přes rovněž stabilní příspěvek nominálního růstu HDP by se zadlužení mělo snižovat z titulu snižujícího se primárního schodku a ostatních faktorů přechodu od deficitu k dluhu.

Současná predikce nepočítá s žádnými významnějšími privatizačními příjmy podle zákona č. 92/1991 Sb.,

o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

Největší podíl na zadlužení sektoru vládních institucí měly v roce 2024 ústřední vládní instituce, jejichž dluh dosáhl 3 508 mld. Kč. Předpokládáme, že i v roce 2025 budou ústřední vládní instituce tvořit cca 98 % celkového (nekon-solidovaného) dluhu sektoru vládních institucí (odhad 3 738 mld. Kč). Dluh místních vládních institucí tvořil 83 mld. Kč a představoval zbylá zhruba 2 %. Odhadujeme, že v dalších letech bude oscilovat kolem 80 mld. Kč z důvodu predikovaného přebytkového hospodaření. Fondy sociálního zabezpečení vykazují dlouhodobě zanedbatelnou míru zadluženosti a do konce horizontu výhledu neočekáváme její výraznější nárůst.

Tabulka 2.1.1: Hospodaření sektoru vládních institucí a nastavení fiskální politiky

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Příjmy celkem	% HDP	40,7	40,6	40,1	39,9	40,2	40,8	40,9	40,2	39,3	39,0
	změna v %	6,6	-1,2	6,8	11,3	8,7	6,8	5,0	3,0	2,3	3,8
Výdaje celkem	% HDP	40,4	46,3	45,0	43,0	43,9	43,0	43,1	42,2	41,2	40,8
	změna v %	8,2	13,4	5,4	6,7	10,4	2,9	5,0	2,5	2,3	3,5
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	0,3	-5,6	-5,0	-3,1	-3,8	-2,2	-2,2	-2,0	-1,9	-1,8
Ústřední vládní instituce	% HDP	-0,5	-5,9	-5,7	-4,0	-4,5	-2,7	-2,8	-2,6	-2,5	-2,4
Místní vládní instituce	% HDP	0,6	0,5	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Fondy sociálního zabezpečení	% HDP	0,2	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	0,3	-5,6	-5,0	-3,1	-3,8	-2,2	-2,2	-2,0	-1,9	-1,8
Cyklická složka	% HDP	1,2	-1,1	-0,1	0,3	-0,3	-0,6	-0,4	-0,1	0,1	0,3
Jednorázové a přechodné operace	% HDP	0,0	-2,2	-1,5	-0,8	-0,8	0,3	0,1	-0,1	0,0	0,0
Strukturální saldo	% HDP	-0,9	-2,3	-3,3	-2,5	-2,7	-1,9	-1,9	-1,8	-2,1	-2,1
Fiskální úsilí	p. b. HDP	-1,1	-1,4	-1,0	0,9	-0,2	0,7	0,1	0,1	-0,3	-0,1

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 2.1.2: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Vládní instituce celkem	mld. Kč	1 740	2 150	2 567	2 998	3 234	3 492	3 738	4 000	4 162	4 343
Ústřední vládní instituce	mld. Kč	1 793	2 223	2 661	3 105	3 352	3 508	3 761	4 020	4 290	4 477
Místní vládní instituce	mld. Kč	84	87	87	89	86	83	81	81	80	79
Fondy sociálního zabezpečení	mld. Kč	0	1	1	0	1	1	1	1	1	2
Poměr dluhu vládních institucí k HDP	% HDP	29,6	36,9	40,7	42,5	42,5	43,6	44,5	45,5	45,2	45,1
Příspěvky ke změně poměru dluhu k HDP											
Změna dluhu	p. b.	-2,1	7,3	3,8	1,8	-0,1	1,1	1,0	1,0	-0,3	-0,1
Primární deficit	p. b.	-1,0	4,9	4,2	2,0	2,5	0,9	0,9	0,6	0,5	0,4
Úroky	p. b.	0,7	0,7	0,7	1,1	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Růst HDP v běžných cenách	p. b.	-2,2	0,3	-2,8	-4,3	-3,2	-2,1	-2,0	-2,0	-2,1	-2,0
Ostatní faktory¹⁾	p. b.	0,4	1,4	1,7	3,0	-0,7	1,0	0,7	1,0	-0,2	0,1
Dluh podle zákona č. 23/2017 Sb. ²⁾	% HDP	29,6	36,9	40,7	42,5	42,5	43,6	44,5	45,5	45,2	45,1
Likvidní finanční aktiva ³⁾	% HDP	13,6	15,8	18,8	17,5	17,8	17,9	17,4	16,6	15,8	15,1
Čistý finanční dluh ⁴⁾	% HDP	15,9	21,1	21,9	25,0	24,7	25,7	27,2	28,9	29,4	30,0

1) Ostatní faktory tvoří rozdíly hotovostního a akruálního principu, čisté pořízení finančních aktiv a přecenění a další.

2) Dluh sektoru veřejných institucí dle zákona č. 23/2017 Sb. je roven rozdílu dluhu sektoru vládních institucí a rezervy volných peněžních prostředků vytvářených dle zákona č. 218/2000 Sb.

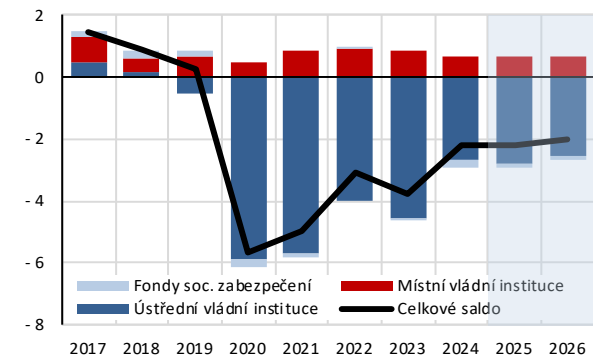
3) Likvidní finanční aktiva zahrnují měnové zlato, zvláštní práva čerpání, oběživo a vklady, cenné papíry jiné než účasti (v tržní hodnotě) a účasti kótované na burze cenných papírů.

4) Čistý finanční dluh je rozdílem mezi dluhem dle zákona č. 23/2017 Sb. a likvidními finančními aktivy.

Zdroj: ČSÚ (2025b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.1: Saldo sektoru vládních institucí

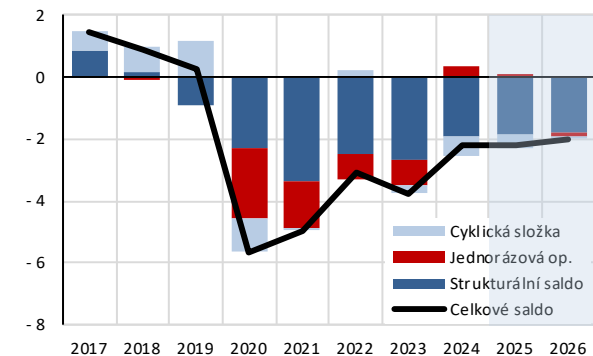
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.1.2: Celkové a strukturální saldo, cyklická složka

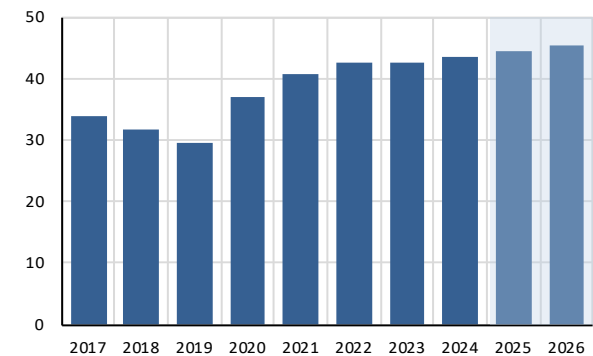
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.3: Dluh sektoru vládních institucí

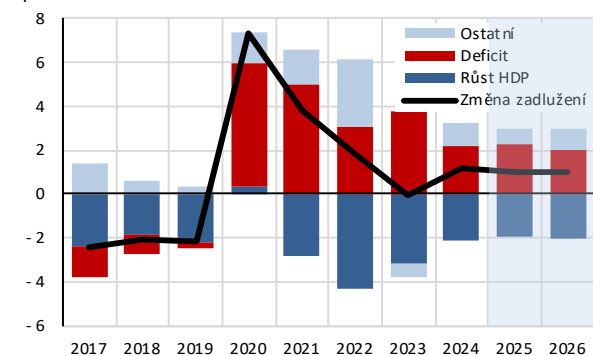
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.1.4: Změna dluhové kvóty

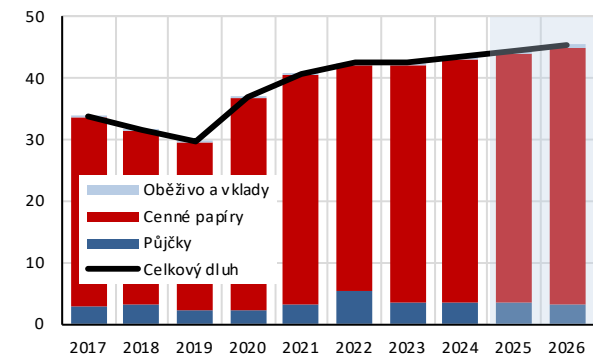
v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.1.5: Vládní dluh podle typu instrumentu

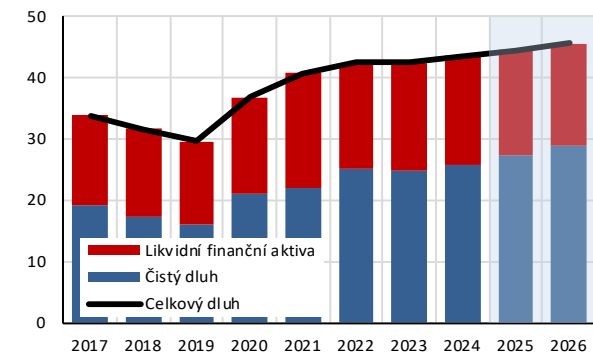
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.1.6: Hrubý a čistý dluh sektoru vládních institucí

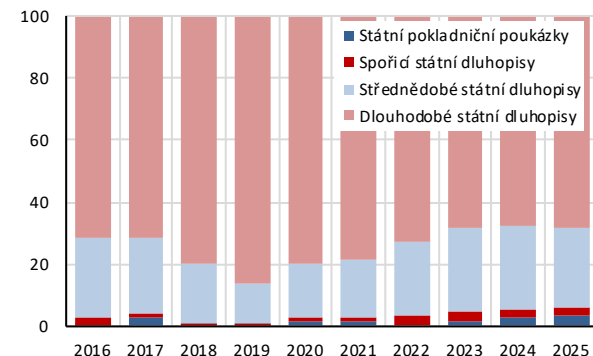
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.1.7: Struktura státních dluhopisů dle typu

% celkového objemu státních dluhopisů v oběhu, stav na konci období

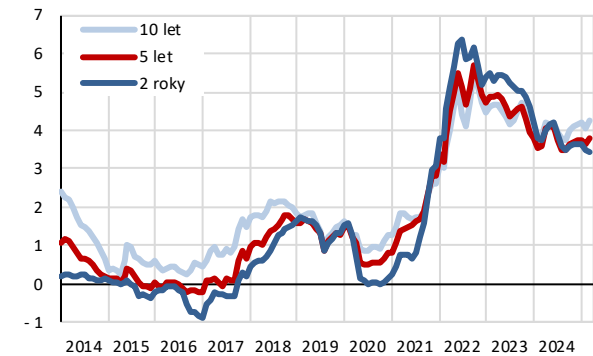

Pozn.: V roce 2025 jde o stav ke konci března.

Zdroj: MF ČR.

Graf 2.1.8: Výnosy státních dluhopisů dle splatnosti

% p. a.

Zdroj: ČNB (2025).

2.2 Příjmy sektoru vládních institucí

Celkové příjmy sektoru vládních institucí vzrostly v roce 2024 o 6,8 % a dosáhly 40,8 % HDP. V letošním roce očekáváme jejich růst 5% tempem, z toho daňových příjmů včetně příspěvků na sociální zabezpečení jen nepatrně pomalejším (Graf 2.2.2). V následujících letech pak předpokládáme postupné zpomalování dynamiky celkových příjmů, které by v poměrovém vyjádření měly dokonce klesat k úrovni kolem 39 % HDP v roce 2028. Spolu s tím by se měla snižovat i daňová kvóta z letošních téměř 35 % HDP na 34,2 % HDP na konci horizontu výhledu (Graf 2.2.1).

Výnos **daně z příjmů fyzických osob** v loňském roce navýšoval konsolidační balíček (zákon č. 349/2023 Sb.). Jeho přínos přes 8 mld. Kč do výnosu daně plynul zejména z posunu prahu pro uplatnění 23% sazby daně ze 48násobku na 36násobek průměrné mzdy, omezení slevy na dani na manželku/manžela pečující(ho) o dítě do 3 let věku a v neposlední řadě ze zrušení slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení. Naproti tomu zákon č. 462/2023 Sb. daňově zvýhodnil podmínky u produktů spojení na stáří s vlivem -0,6 mld. Kč v roce 2024 a dalších -0,5 mld. Kč v roce 2025. Dynamiku daně brzdí vývoj daně z kapitálových výnosů. Výsledkem je zpomalení růstu výnosu daně z příjmů fyzických osob z loňských téměř 12 % na letošních 4,5 %, kterými by měla tato daň růst v průměru i v letech 2026–2028.

Od výdělků v ekonomice se odvíjejí také **příspěvky na sociální zabezpečení**. Ty vzrostly v loňském roce o 8,6 %. Pro současný rok odhadujeme 6% růst, který by měl v následujících letech postupně zpomalovat ke 4,5 %. Dynamiku příspěvků na zdravotní pojištění zrychlil v roce 2024 nárůst platby za státního pojištěnce o 12,7 mld. Kč (9,2 %). Z titulu stabilizující se míry inflace predikujeme pro rok 2025 navýšení platby o 2,4 mld. Kč a v dalších letech by se měl meziroční nárůst pohybovat mezi 3–4 mld. Kč. Opatření konsolidačního balíčku loni přinesla přes 18 mld. Kč, z čehož fiskálně největší dopad u pojistných příspěvků byl spojen se znovuzavedením nemocenského pojištění pro zaměstnance se sazbou 0,6 % (13,4 mld. Kč) a se zvýšením odvodů osobám samostatně výdělečně činným (4,5 mld. Kč). Dodatečný přínos balíčku je především vzhledem k postupnému zvyšování minimálního vyměřovacího základu osob samostatně výdělečně činných očekávan i v letech 2025 a 2026, a to o další 3 až 4 mld. Kč ročně. Naopak zavedení slevy na důchodovém pojištění pro pracující důchodce a zvýhodnění tzv. dlouhodobého investičního produktu by v roce 2025 mělo být spojeno s rozpočtovým dopadem -4,5 mld. Kč (zákon č. 417/2024 Sb.), resp. -0,6 mld. Kč (zákon č. 462/2023 Sb.).

Výnos **daně z příjmů právnických osob** rostl v loňském roce o 6,1 %, v letošním roce pak očekáváme jeho navýšení o 3,6 %. Za zpomalující dynamikou stojí mimo jiné klesající výnos daně z neočekávaných zisků, který se v plné míře projeví s koncem účinnosti tohoto mimořádného zdanění v meziročním poklesu korporátní daně v roce 2026 (zákon č. 366/2022 Sb.). Naopak zvýšení sazby daně z příjmů práv-

nických osob o 2 p. b. přineslo v roce 2024 kolem 21 mld. Kč, v dalších letech kalkulujeme s dodatečným příjmem do 2 mld. Kč v každém roce (zákon č. 349/2023 Sb.). **Dorovnávací daň**, zajišťující minimální úroveň zdanění velkých nadnárodních a vnitrostátních skupin, navýšila aktuální daňový výnos v loňském roce o 1 mld. Kč, s dodatečnou 1 mld. Kč pak počítá predikce i pro letošní rok (zákon č. 416/2023 Sb.). Prohlubující se záporný efekt má osvobození výnosů ze státních dluhopisů, které snižovalo loňský daňový výnos meziročně o necelé 3 mld. Kč a v letech 2025–2026 by mělo snižovat výnosy o dalších cca 1,3 mld. Kč ročně.

Daň z přidané hodnoty se loni zvýšila o 2,5 %. V její dynamice se projevila opatření konsolidačního balíčku, který sjednotil snížené sazby daně na 12 % a současně přesunul některé zboží a služby mezi sazbami (dopad -3,7 mld. Kč). Naproti tomu však vzrostl výnos daně z přidané hodnoty z titulu navýšení spotřebních daní (1 mld. Kč v roce 2024 a dalších 0,7 mld. Kč očekáváme v roce 2025). Novela zákona o dani z přidané hodnoty (zákon č. 461/2024 Sb.) řeší mimo jiné úpravu v oblasti nedobytných pohledávek či úpravu u finančních služeb s výsledným předpokládaným negativním dopadem do 2 mld. Kč v roce 2025, který se bude patrně dále prohlubovat o 0,7 mld. Kč v letech 2026 i 2027. Tempo daně by mělo v letošním roce činit 5,7 % a v dalších dvou letech postupně zpomalovat.

Dynamika **spotřebních daní** ve vymezení národní legislativou v loňském roce činila 10,3 %, následně by v letech 2025–2027 měl jejich výnos růst v průměru o 1,7 % ročně a na konci horizontu výhledu mírně poklesnout. Za pozitivním vývojem loňského roku stála nízká základna u daně z minerálních olejů, kdy sazba daně na motorovou naftu byla do července 2023 přechodně snížena (5,6 mld. Kč). Kromě toho od roku 2024 zvýšil konsolidační balíček zdanění existujících tabákových výrobků a zavedl zdanění alternativních tabákových výrobků, jako jsou e-liquidy (4,2 mld. Kč). Postupná úprava zdanění tabákových výrobků by měla navýšovat roční výnos o cca 3 mld. Kč i v letech 2025–2027. Konsolidační balíček dále zvýšil sazby daně z lihu, což však vyvolalo efekt předzásobení se v roce 2023 a s tím související meziroční pokles výnosu daně v roce 2024. Naopak v letech 2025–2026 by toto opatření mělo přinést průměrně dodatečných 0,6 mld. Kč v každém roce.

Daňové příjmy v roce 2024 tlumil konec účinnosti mimořádného opatření v období energetické krize v podobě **odvodu z nadměrných příjmů** výrobců elektřiny. Tento efekt byl však kompenzován ukončením plošného odpuštění **poplatku za obnovitelné zdroje energie** u domácností a firem. V loňském roce se pomoc týkala pouze energeticky náročných podniků.

Prohlubující se negativní dopad zavedení rejstříku vyloučených osob do výnosu **daně z hazardních her** se projevil v roce 2024 o dalších 0,6 mld. Kč, v letošním roce by to pak mělo být dodatečných 0,3 mld. Kč (zákon č. 186/2016 Sb.).

Novela zákona o hazardních hrách (zákon č. 349/2023 Sb.) mimo jiné rozšířila okruh osob zapisovaných do tohoto rejstříku o ty, vůči nimž je vedeno exekuční řízení (předpokládaný výpadek příjmů cca 3,5 mld. Kč v roce 2027 prohloubený o dalších 2,5 mld. Kč od roku 2028). V rámci konsolidačních opatření však bylo současně schváleno zvýšení druhé sazby daně z hazardních her z 23 % na 30 % s dopadem 1,2 mld. Kč v roce 2024. Příjmy od loňského roku rovněž navyšuje **daň z nemovitých věcí** (10 mld. Kč), která je od roku 2025 automaticky valorizována tzv. inflačním koeficientem. Od května 2025 účinné zvýšení **koncesionářských poplatků** a rozšíření okruhu poplatníků by mělo do veřejných rozpočtů přinést 0,8 mld. Kč letos a dalších 0,4 mld. Kč příští rok (zákon č. 119/2025 Sb.). Naproti tomu navrhovaná úprava **silniční daně** povede ke snížení výnosu od roku 2025 o cca 0,4 mld. Kč (sněmovní tisk č. 784).

Vývoj **investičních transferů** do velké míry reflektuje průběh realizace projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z programového období 2021–2027. Podstatnou roli sehrávají také prostředky z nástroje EU příští generace, jejichž čerpání by mělo kulminovat v roce 2025. Příjmy z **dividend** od státem vlastněných společností, stejně jako **úroky** z poskytnutých půjček v rámci řízení likvidity státní pokladny, vzhledem k nadprůměrně vysoké základně roku 2023 loni výrazně poklesly, v případě úroků předpokládáme klesající trajektorii až do konce horizontu predikce. Zavedení čtvrté složky mytného a zvýšení jeho sazeb, jakož i zvýšení dálničního poplatku a zavedení jeho pravidelné valorizace o inflaci, přineslo do veřejných rozpočtů v roce 2024 kolem 2,5 mld. Kč, další více než 2 mld. Kč očekáváme v roce 2025 a dodatečné stovky milionů v letech 2026–2028 (zákon č. 349/2023 Sb., nařiz. vlády č. 40/2024 Sb. a 299/2024 Sb.).

Tabulka 2.2.1: Výhled příjmů sektoru vládních institucí

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Příjmy celkem	mld. Kč	2394	2366	2528	2814	3060	3267	3431	3534	3617	3754
	změna v %	6,6	-1,2	6,8	11,3	8,7	6,8	5,0	3,0	2,3	3,8
Daňové příjmy	mld. Kč	1179	1137	1174	1305	1418	1522	1583	1606	1667	1742
	změna v %	6,6	-3,5	3,2	11,2	8,6	7,4	4,0	1,5	3,8	4,5
Daně z výroby a dovozu	mld. Kč	688	651	705	767	806	856	889	924	950	982
	změna v %	6,3	-5,3	8,2	8,8	5,0	6,2	3,9	3,9	2,7	3,4
Daň z přidané hodnoty	mld. Kč	435	422	464	537	573	587	620	649	673	704
	změna v %	6,6	-3,0	9,7	15,8	6,7	2,5	5,7	4,6	3,7	4,5
Spotřební daně	mld. Kč	168	157	162	159	158	175	177	180	184	184
	změna v %	1,7	-6,4	2,6	-1,8	-0,3	10,3	1,1	2,1	2,0	-0,2
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	mld. Kč	491	485	469	538	612	666	693	682	717	760
	změna v %	7,0	-1,0	-3,5	14,9	13,7	8,9	4,1	-1,7	5,2	5,9
Daň z příjmů fyzických osob	mld. Kč	287	298	228	243	279	313	327	339	354	373
	změna v %	10,2	3,6	-23,4	6,7	14,8	11,9	4,5	3,6	4,7	5,2
Daň z příjmů právnických osob	mld. Kč	192	177	229	284	321	341	353	329	349	373
	změna v %	2,9	-8,1	29,7	23,8	13,1	6,1	3,6	-6,8	6,0	6,8
Sociální příspěvky	mld. Kč	895	909	1 013	1 084	1 169	1 270	1 346	1 420	1 486	1 551
	změna v %	7,3	1,6	11,4	7,0	7,8	8,6	6,0	5,5	4,6	4,4
Důchody z vlastnictví	mld. Kč	32	34	36	76	96	84	77	68	67	62
	změna v %	-7,5	5,6	5,0	112,8	26,1	-12,2	-8,4	-11,7	-1,9	-8,0
Ostatní	mld. Kč	288	286	305	349	377	391	426	440	397	399
	změna v %	6,6	-0,7	6,6	14,3	8,2	3,7	8,8	3,2	-9,7	0,5
Příjmy z EU	mld. Kč	64	65	67	78	85	83	103	111	60	53
	změna v %	6,8	2,2	3,2	16,2	9,3	-3,0	24,7	7,5	-45,9	-12,5
Daňová kvóta		% HDP	35,2	35,1	34,7	33,9	34,0	34,8	34,9	34,4	34,2

Pozn.: Spotřební daně jsou očištěny o dotace na obnovitelné zdroje energie.
Zdroj: ČSÚ (2025b). Výpočty a predikce MF ČR.

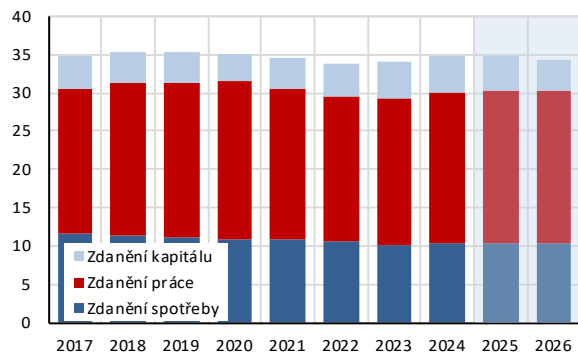
Tabulka 2.2.2: Příjmová diskreční opatření

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Opatření na příjmové straně celkem	mld. Kč	0,0	-39,3	-81,0	-21,8	44,0	64,8	-0,1	-29,3	1,7	0,1
	mld. Kč	0,3	-30,2	-69,1	-10,6	0,7	25,6	-2,3	3,9	0,4	0,1
Zdanění práce	mld. Kč	-	-13,7	-2,3	-9,7	53,6	15,1	-6,0	-37,1	2,0	1,8
Zdanění kapitálu	mld. Kč	-0,3	6,8	-12,0	-1,4	-10,2	21,1	6,4	3,4	-1,0	-2,1
Zdanění spotřeby	mld. Kč	-0,0	-2,3	2,3	-0,1	-0,2	3,1	1,8	0,5	0,4	0,3

Pozn.: Údaje zobrazují meziroční diskreční změny opatření na příjmové straně veřejných rozpočtů. Kladné hodnoty značí zlepšení salda.
Zdroj: MF ČR.

Graf 2.2.1: Struktura daňových příjmů

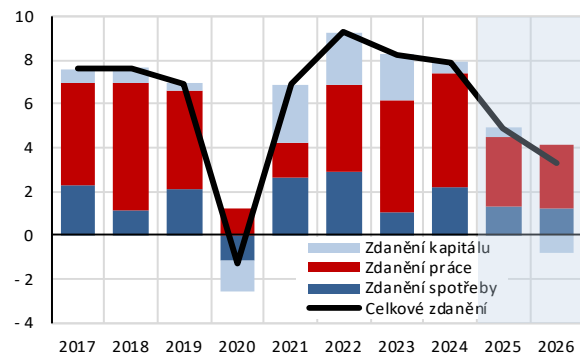
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.2: Vývoj daňových příjmů

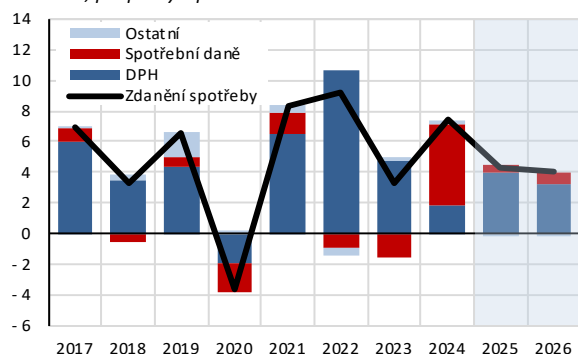
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.3: Zdanění spotřeby

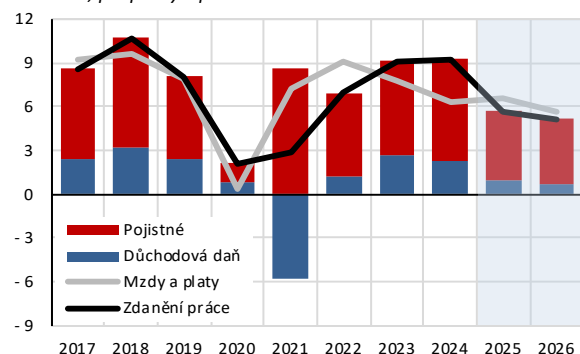
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.4: Zdanění práce

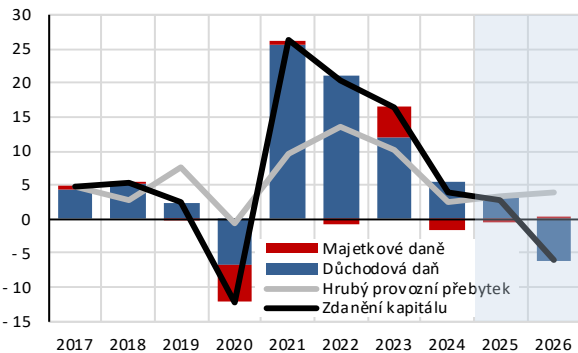
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.5: Zdanění kapitálu

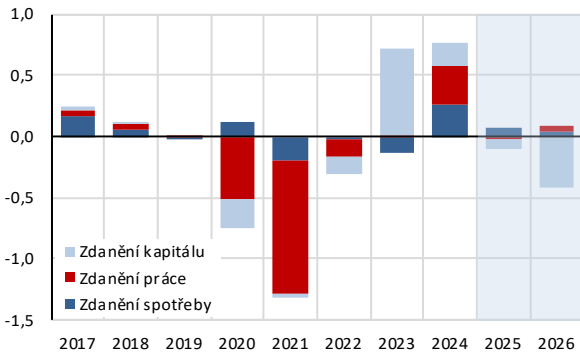
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.6: Daňová diskreční opatření

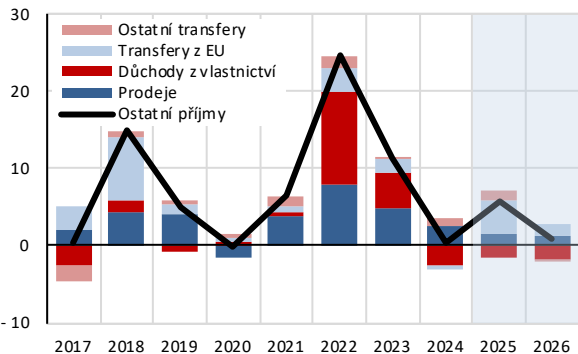
% HDP

Zdroj: MF ČR.

Graf 2.2.7: Ostatní příjmy

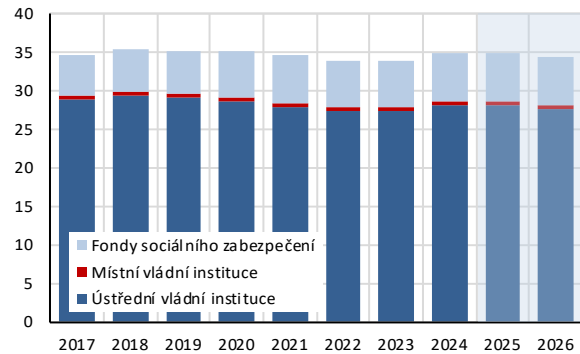
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.2.8: Daňové a sociální příjmy dle subsektorů

% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

2.3 Výdaje sektoru vládních institucí

Celkové výdaje sektoru vládních institucí byly v roce 2024 brzděny konsolidačním balíčkem. Navzdory jejich téměř 3 % růstu (Graf 2.3.6) klesly v poměrovém vyjádření na 43 % HDP. Kolem této hodnoty by se jejich podíl na HDP měl pohybovat i v tomto roce a následně až do konce horizontu výhledu pokračovat v klesající trajektorii pod úroveň 41 % HDP v roce 2028, což odpovídá úrovni výdajů před rokem 2020 (Graf 2.3.5).

Tempo **výdajů na konečnou spotřebu** v loňském roce zpomalilo na 7,3 % a s dalším zpomalením na 5,7 % počítáme v letošním roce. V letech výhledu pak očekáváme jejich průměrný růst o 4,5 %. **Mezispotřeba** si v roce 2024 zachovala vysoké tempo 8,7 % tažené výdaji rozpočtových organizací na centrální i místní úrovni a jejich příspěvkových organizací. Mírně k němu přispěly i výdaje na opravy majetku poškozeného povodněmi. Ty budou navyšovat výdaje na nákupy zboží a služeb i letos, kdy by však vzhledem k vysoké srovnávací základně roku 2024 měla mezispotřeba vykazovat pouze 3,7 % růst (Graf 2.3.8).

Ke zpomalení došlo u **náhrad zaměstnancům**. Konsolidace přinesla úspory v platové oblasti ve výši 9,4 mld. Kč, z toho 4,1 mld. Kč připadlo na snížení objemu platů ve státní správě o 2 %. Růst náhrad naopak táhly platy ve zdravotnictví a dále ve školství, kdy novela školského zákona (zákon č. 183/2023 Sb.) nově zaručila takový objem prostředků, aby průměrný plat učitele činil minimálně 130 % průměrné hrubé mzdy v ekonomice. Letošní dynamiku náhrad potáhnou platy valorizované podle průměrné mzdy. Platy ústavních činitelů, soudců a státních zástupců byly navýšeny o 6,95 % (zákon č. 57/2025 Sb.). O 7 % stouply od ledna 2025 rovněž platové tarify pedagogických pracovníků, ostatním zaměstnancům ve veřejných službách a správě vzrostly plošně o 1 400 Kč (nařízení vlády č. 466/2024 Sb.). Objem vyplacených náhrad budou navyšovat i stanovené koeficienty pro výpočet minimální mzdy v letech 2025 a 2026 a na to navázané nejnižší úrovně zaručeného platu (nařízení vlády č. 285/2024 Sb.). Výsledkem je očekávaný růst náhrad zaměstnancům v roce 2025 o 6,3 %, resp. o 5 % v roce 2026. V dalších dvou letech by se jejich tempo mělo držet mezi 4–5 %, opět s podstatným vlivem automaticky valorizovaných platů.

Vysoké, téměř 12 %, tempo si v roce 2024 udržely **naturální sociální transfery**. Ty byly taženy výdaji zdravotních pojišťoven, umožněnými nejen nárůstem pojistného, plateb za státní pojištěnce, ale i schodkem systému veřejného zdravotnictví ve výši 0,3 % HDP. Vedle toho došlo k nárůstu již tak vysoké úrovně vyplacených dávek na bydlení, které by však mohly v dalších letech vlivem rostoucích reálných disponibilních příjmů domácností a nižších cen energií mírně slábnout. Z hlediska systému výplaty se navíc s účinností od října 2025 stanou součástí jedné dávky státní sociální pomoci (zákon č. 151/2025 Sb.). V roce 2025 očekáváme zvolnění dy-

namiky naturálních sociálních transferů na 5,5 %, následovaný dalším zpomalením v letech 2026–2028 na průměrná 4 % v souladu s očekávanými příjmy zdravotních pojišťoven a jejich mírně záporným hospodařením.

Ve skladbě **peněžitých sociálních dávek** (Graf 2.3.9) mají rozhodující podíl penzijní dávky. Jejich valorizace v roce 2024 znamenala navýšení výdajů na důchody o 3,5 %, když standardní lednová valorizace zvýšila průměrný důchod o 360 Kč měsíčně (nařízení vlády č. 286/2023 Sb. a č. 287/2023 Sb.). Opatření schválená novelou zákona o důchodovém pojištění (zákon č. 270/2023 Sb.) byla v loňském roce spojena s meziročním pozitivním dopadem kolem 2 mld. Kč. Od ledna 2025 byly důchody opět valorizovány na základě zákonného valorizačního vzorce s navýšením základní výměry o 260 Kč a procentní výměry o 0,6 % (nařízení vlády č. 282/2024 Sb. a č. 283/2024 Sb.). Na dynamiku penzijních dávek bude v dalších letech působit očekávaný růst cenového indexu životních nákladů důchodců, zatímco růst reálných mezd by neměl do konce horizontu výhledu hrát roli. Negativní dopad spojený se zavedením příplatků za každé vychované dítě by se měl v letech 2024–2026 dále zvyšovat vždy o cca 0,5 mld. Kč (zákon č. 323/2021 Sb.). Účinnost úpravy výplatního období důchodů z tzv. klouzavého měsíce na měsíc kalendářní, a s tím spojené zrušení jednorázového doplatku při pravidelné valorizaci v lednu, by mělo být o 2 roky odloženo a přinést cca 1 mld. Kč až v závěru horizontu predikce (zákon č. 321/2023 Sb., sněmovní tisk č. 906).

Zvýšení rodičovského příspěvku o 50 tis. Kč (v případě vícerať o 75 tis. Kč) pro děti narozené od 1. ledna 2024 znamenalo v loňském roce výdaj ve výši 0,4 mld. Kč, přesto objem prostředků vyplacených na rodičovský příspěvek meziročně o 2 mld. Kč poklesl. S jeho navýšením z tohoto titulu vždy o další 1,5 až necelé 2 mld. Kč počítáme i v letech 2025–2027 (zákon č. 407/2023 Sb.). Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí přinesla změny v oblasti náhradní rodinné péče s dopadem –0,5 mld. Kč v roce 2024, resp. dalších –0,5 mld. Kč v roce 2025 (zákon č. 242/2024 Sb.).

Humanitární dávka pro ukrajinské uprchlíky včetně započitatelných nákladů na bydlení stála v loňském roce státní rozpočet 8 mld. Kč, což bylo o 1 mld. Kč více než v roce 2023. S podobným meziročním nárůstem kalkulujeme i pro letošní rok a s částkou kolem 9 mld. Kč počítá predikce i pro rok 2026. Úpravy týkající se příspěvku na péči si v roce 2024 vyžádaly 3,5 mld. Kč, v letošním roce pak dalších 4,2 mld. Kč (zákon č. 164/2024 Sb. a č. 38/2025 Sb.). Navzdory zpřísnění podmínek pro přiznání nároku na dávky v nezaměstnanosti v případě opakované evidence (zákon č. 349/2023 Sb.) došlo vlivem vývoje na trhu práce v roce 2024 k meziročnímu navýšení výdajů na podporu v nezaměstnanosti o 2,4 mld. Kč. Prostředky vyplacené v souvislosti s povodněmi se loni promítly i v sociální oblasti, konkrétně ve formě mimořádné okamžité pomoci ve výši

0,6 mld. Kč. Ve vývoji dávek sociálního zabezpečení se v metodice národních účtů odráží i růst platby za státního pojištění. Výsledkem všech výše popsaných faktorů v sociální oblasti byl růst peněžitých sociálních dávek v roce 2024 o 4,4 %. V letech 2025–2026 očekáváme zpomalení pod 3 %, resp. okolo 2 % v následujících letech výhledu.

Dotace vlivem stabilizace na trzích s energiemi a úspor plynoucích z konsolidačního balíčku v roce 2024 poklesly o více než čtvrtinu na 1,9 % HDP. K tomuto snížení přispěla rovněž meziročně o 5,2 mld. Kč nižší částka na ubytování ukrajinských uprchlíků, přičemž v letošním roce by z tohoto titulu mělo být vynaloženo ještě cca 1,5 mld. Kč. Zvýšení maximální částky příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením naopak navýšovalo výdaje v loňském roce o 1,1 mld. Kč (nařízení vlády č. 70/2024 Sb.). V návaznosti na zavedení valorizačního mechanismu minimální mzdy kalkulujeme v letošním roce u tohoto titulu s dodatečnými nároky na státní rozpočet ve výši 1,4 mld. Kč (nařízení vlády č. 471/2024 Sb.). Vedle toho počítá predikce s meziročním navýšením podpory obnovitelných zdrojů energie. Tyto vlivy převáží nad efektem dodatečných úspor vyplývajících z konsolidačního balíčku, což by mělo letos vyústit v nárůst dotací o téměř 15 %. V dalších letech by se jejich výše měla pohybovat kolem 2 % HDP.

Pokles o 7,6 % zaznamenaly v roce 2024 **transfery**. Svůj podíl na tom měly o 7 mld. Kč nižší odvody do rozpočtu EU či úspora 1,2 mld. Kč na příspěvku pro solidární domácnost ubytovávající ukrajinské uprchlíky. V letošním roce očekáváme nárůst běžných i kapitálových transferů o 7,7 % na úroveň 2,2 % HDP. K tomu přispěje platba České poště v odhadované výši 3 mld. Kč či dotační pro-

gramy souvislosti s loňskými povodněmi. Naopak kolem 2 mld. Kč již podle dubnového pokladního plnění uspořil státní rozpočet snížením maximální výše příspěvku na stavební spoření (zákon č. 349/2023 Sb.). V letech výhledu by celkové transfery v poměrovém vyjádření měly postupně klesnout pod úroveň 2 % HDP.

Tempo investic do fixních aktiv v roce 2024 výrazně zpomalilo na 1,5 % (Graf 2.3.11), za čímž stál 4% pokles výdajů místních rozpočtů. Na ústřední úrovni byl růst tažen výdaji v oblasti dopravní infrastruktury a obrany. V případě výdajů spolufinancovaných z EU hrála roli realizace projektů Národního plánu obnovy i rozbíhající se finanční perspektiva 2021–2027. Kromě pokračujícího růstu výdajů na obranu budou investice v letošním roce navýšovat také výdaje na obnovu infrastruktury a majetku po povodních v září 2024. Z hlediska financování počítáme s dalším zapojením zdrojů z Národního plánu obnovy, jejichž čerpání by mělo kulminovat v letošním a příštím roce. Vliv budou mít rovněž tradiční evropské strukturální a investiční fondy v souladu s danou fází jejich cyklu. Výsledkem je předpokládaný růst celkových investic v roce 2025 o 7,7 %, který by měl v příštím roce zpomalit na 1,2 %. Ukončení Národního plánu obnovy se v roce 2027 patrně odrazí v záporné dynamice tvorby hrubého fixního kapitálu. Vedle toho ovšem počítáme s nárůstem národních investic v celém horizontu výhledu.

Rostoucí veřejný dluh a vyšší úroveň úrokových sazeb vedou k dalšímu nárůstu **úrokových výdajů**, které v loňském roce činily 1,3 % HDP a v letošním roce patrně dosáhnou 1,4 % HDP (Graf 2.3.12). Na této úrovni by pak měly setrvat až do konce horizontu výhledu. To bude důsledkem mimo jiné i zlepšujícího se hospodaření vládních institucí a zpomalení dynamiky zadlužení.

Box 1: Fiskální dopady stárnutí populace – projekce 2025

Odhady dopadů stárnutí populace vycházejí z dlouhodobých projekcí prováděných ve spolupráci s Pracovní skupinou pro stárnutí populace a udržitelnost při Výboru pro hospodářskou politiku zřízeném Radou EU. Analýzy jsou založeny na předpokladech o demografickém vývoji a metodicky konzistentním makroekonomickém rámci pro země EU a Norsko (EK, 2023). Uvedené projekce proto neodrážejí aktuální predikci, ani střednědobý makroekonomický a fiskální výhled ČR. Aktualizace dlouhodobých projekcí proběhla na jaře roku 2025 nad rámec standardního tříletého cyklu Zprávy o stárnutí populace (EK, 2024), a to z důvodu schválené penzijní reformy, jejíž účinnost postupně nabíhá od začátku roku 2025.

Základem aktuálních výsledků dlouhodobých projekcí pokrývajících období do roku 2070 je populační projekce Eurostatu (2023). Pro srovnání lze použít předchozí projekci Eurostatu (2019). I ze základního srovnání populačních projekcí Eurostatu vyplývá, že v dlouhém horizontu je možné očekávat pokles počtu obyvatel ČR. Optimističtější je v tomto ohledu aktuální projekce Eurostatu (2023), především vlivem vyššího migračního salda (Graf 2.3.1).

Pro projekce výdajů sociálních a zdravotních systémů je však důležitá především věková struktura populace. Míra závislosti, měřená jako poměr počtu osob starších 65 let k počtu osob v produktivním věku (15–64 let), se optikou obou projekcí vyvíjí obdobně. Do roku 2060 by měla vzrůst o více než polovinu a dosáhnout více než 50 % (Graf 2.3.2).

To samozřejmě není jen důsledek poklesu počtu osob v produktivním věku, ale rovněž zvyšování průměrné doby dožití. Podíl osob ve věku 85 let a starších na počtu osob ve věku 65 let a vyšším se má v horizontu projekce více než zdvojnásobit. V dalších dekádách projekcí by pak mělo dojít pouze k dočasnému snížení míry závislosti. Silný růst po roce 2035 a vrchol v 60. letech je způsoben především populačně silnými ročníky narozenými v 70. letech 20. století. Po roce 2060 by měl jejich vliv slábnout.

Průměrný věk odchodu z trhu práce do starobního důchodu se pro účely makroekonomických předpokladů projekce zvyšuje do poloviny 50. let v souladu s prodloužováním statutárního důchodového věku. Po roce 2056 zůstává konstantní, což odráží aktuální institucionální nastavení důchodového systému. Projekce proto po polovině 50. let pracuje s důchodovým věkem jako pevným stropem ve výši 67 let. Do té doby tempo zvyšování důchodového věku reflektuje dosavadní i projektovanou prodlužující se naději dožití.

Penzijní výdaje v relaci k HDP se v předkrizovém období vyvíjely z pohledu veřejných financí oproti projektovaným hodnotám příznivěji především vlivem makroekonomického prostředí. Výchozí hodnota výdajů v minulých projekcích činila 9,0 % HDP v roce 2013, zatímco v roce 2019 byly výdaje na důchody o 1,0 p. b. nižší. Vyšší růst mezd a platů, zaměstnanosti a míry participace navíc vedl k dynamickému růstu na příjmové straně systému. To pozitivně ovlivnilo jeho saldo, které v roce 2019 činilo 0,3 % HDP (MF ČR, 2021a). Pandemie a přijatá opatření na straně příjmů pak v roce 2020 vedly ke zhoršení salda důchodového účtu na -0,7 % HDP (MF ČR, 2021b). Přestože byl důchodový účet v roce 2021 v podstatě vyrovnaný, vysoká inflace a z ní vyplývající dvě mimořádné valorizace způsobily v roce 2022 deficit 0,3 % HDP. V roce 2023 došlo k jeho dalšímu prohloubení až na 1,0 % HDP (MF ČR, 2024b), po němž následovalo zmírnění na 0,6 % HDP v roce 2024 v důsledku nižších valorizací a solidního růstu příspěvků na důchodové pojištění.

Trend výdajů penzijních projekcí je primárně určen demografickým vývojem a věkem odchodu do důchodu. Ačkoliv by **výdaje na důchody** měly v nadcházejících letech postupně klesnout až k 8 % HDP, začnou se od poloviny 30. let postupně zvyšovat, jako důsledek odchodu do důchodu silných populačních ročníků ze 70. let 20. století. Od poloviny 50. let navíc ke zvyšování výdajů přispěje zastavení růstu důchodového věku. Vrcholu ve výši 9,2 % HDP by měly dosáhnout těsně před rokem 2060. Následný mírný pokles výdajů k 8,7 % HDP na konci horizontu projekce v roce 2070 je dán opět demografickými faktory. Do důchodu totiž budou odcházet slabší ročníky narozené v 90. letech 20. století a na začátku milénia, které budou nahrazovat starší a početnější ročníky.

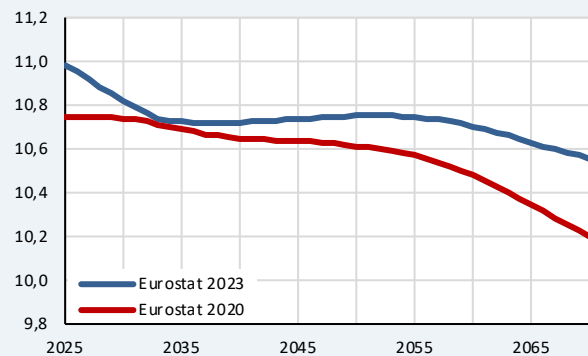
Projekce v celém horizontu uvažuje konstantní **příjmy důchodového systému** v poměru k HDP. To plyne z předpokladu vývoje objemu mezd a platů v ekonomice, který by se měl v delším horizontu vyvíjet v souladu s produktivitou práce. V důsledku toho se udržuje fixní podíl odměn výrobního faktoru práce na HDP, z něhož se odvádí konstantní sazba důchodového pojištění ve výši 28 % hrubé mzdy či platu. Příjmy systému tak v celém horizontu činí 8,0 % HDP.

Vzhledem ke konstantním relativním příjmům kopíruje výsledné **saldo důchodového systému** průběh výdajů na penze (Graf 2.3.3). Do poloviny 30. let projektujeme v zásadě vyrovnané saldo, zatímco v dalším období se bude bilance zhoršovat až k -1,2 % HDP těsně před rokem 2060. V poslední dekádě by se saldo mělo opět zlepšovat a v roce 2070 dosáhnout -0,7 % HDP.

Celkový nárůst výdajů mezi roky 2022 a 2070 dosahuje 2,2 p. b. (Graf 2.3.4). Zdravotní péče, dlouhodobá péče a vzdělávání dohromady rostou o 1,9 p. b.

Graf 2.3.1: Projekce počtu obyvatel ČR

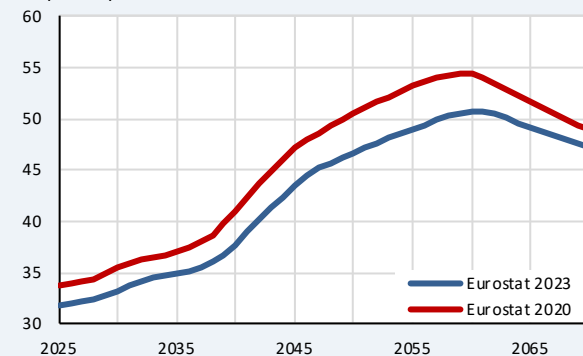
v mil. osob

Zdroj: Eurostat (2019, 2023).

Graf 2.3.2: Demografická míra závislosti

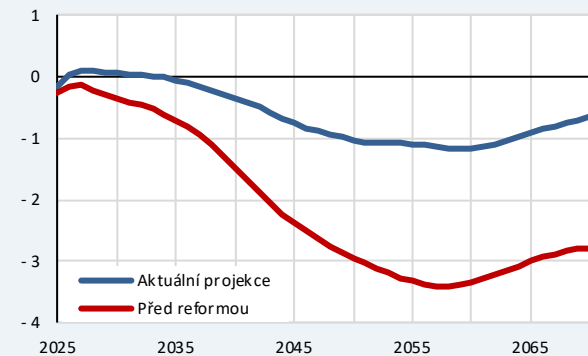
v %, poměr počtu osob starších 65 let k osobám ve věku 15–64

Zdroj: Eurostat (2019, 2023).

Graf 2.3.3: Saldo důchodového zabezpečení

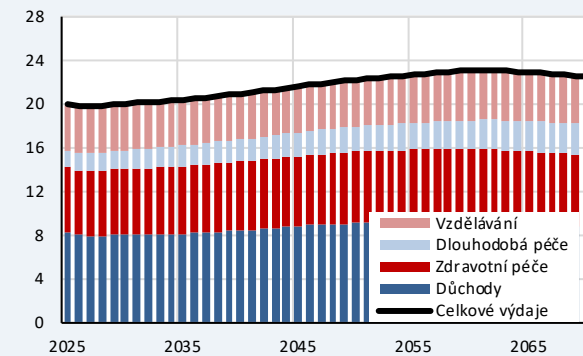
v % HDP

Zdroj: Výpočty a projekce MF ČR.

Graf 2.3.4: Projekce výdajů

v % HDP, výdaje závislé na věkové struktuře obyvatelstva

Zdroj: EK (2024). Výpočty MF ČR.

Tabulka 2.3.1: Výhled výdajů sektoru vládních institucí

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Výdaje celkem	<i>mld. Kč</i>	2 377	2 696	2 840	3 031	3 346	3 444	3 618	3 709	3 795	3 927
	<i>změna v %</i>	8,2	13,4	5,4	6,7	10,4	2,9	5,0	2,5	2,3	3,5
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	576	633	676	690	739	774	823	864	903	941
	<i>změna v %</i>	10,5	10,0	6,8	2,1	7,0	4,9	6,3	5,0	4,5	4,2
Mezispotřeba	<i>mld. Kč</i>	339	346	354	394	430	468	485	492	512	535
	<i>změna v %</i>	4,6	2,1	2,4	11,3	9,2	8,7	3,7	1,5	4,0	4,5
Sociální dávky jiné než naturální	<i>mld. Kč</i>	709	821	859	937	1 037	1 083	1 112	1 143	1 165	1 191
	<i>změna v %</i>	7,7	15,8	4,7	9,1	10,6	4,4	2,7	2,8	1,9	2,3
Naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	177	205	219	226	258	288	304	316	329	343
	<i>změna v %</i>	10,9	15,8	7,1	2,9	14,2	11,9	5,5	3,8	4,0	4,2
Důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	40	44	46	79	99	108	114	119	128	134
	<i>změna v %</i>	1,2	7,9	4,8	72,4	25,5	9,5	4,9	4,7	7,9	4,7
Dotace	<i>mld. Kč</i>	128	173	200	151	207	155	177	180	180	183
	<i>změna v %</i>	7,3	35,1	15,8	-24,7	37,0	-25,2	14,6	1,3	0,4	1,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>mld. Kč</i>	253	277	287	320	370	376	405	409	386	407
	<i>změna v %</i>	12,6	9,6	3,8	11,2	15,9	1,5	7,7	1,2	-5,7	5,4
Kapitálové transfery	<i>mld. Kč</i>	37	68	56	51	40	31	43	35	35	34
	<i>změna v %</i>	-2,4	84,9	-17,7	-7,5	-22,5	-22,5	39,9	-18,4	-1,3	-3,2
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	119	130	142	183	167	161	155	150	156	159
	<i>změna v %</i>	5,9	8,6	9,5	28,5	-8,7	-3,7	-3,7	-3,0	4,1	1,4

Zdroj: ČSÚ (2025b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 2.3.2: Výdajová diskreční opatření

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Opatření na výdajové straně celkem	<i>mld. Kč</i>	-47,5	-181,2	5,9	17,0	-69,7	120,3	-62,6	22,5	8,1	1,1
Sociální dávky	<i>mld. Kč</i>	-17,3	-49,4	19,7	-31,0	7,7	11,0	-8,2	-2,3	7,6	1,1
Náhrady zaměstnancům*	<i>mld. Kč</i>	-30,0	-34,3	-9,4	3,3	-25,7	-8,4	-46,7	-	-	-
Zdravotnictví	<i>mld. Kč</i>	-	-24,7	5,9	12,5	-1,4	-3,3	-	-	-	-
Dotace	<i>mld. Kč</i>	-1,6	-44,9	-12,3	45,9	-76,8	117,8	6,6	1,7	0,0	-
Kapitálové transfery	<i>mld. Kč</i>	5,6	-27,4	8,8	4,0	13,3	0,3	-2,4	3,0	-	-
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	-4,3	-0,5	-6,7	-17,6	13,2	2,8	-12,0	20,2	0,5	-

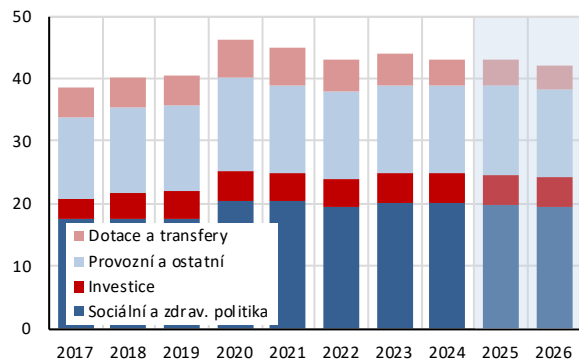
Pozn.: Údaje zobrazují meziroční diskreční změny opatření na výdajové straně veřejných rozpočtů. Kladné hodnoty značí zlepšení salda.

* Náhrady zaměstnancům se aktualizují až po dosažení konečné dohody pro návrh státního rozpočtu na rok t+1.

Zdroj: MF ČR.

Graf 2.3.5: Struktura celkových výdajů

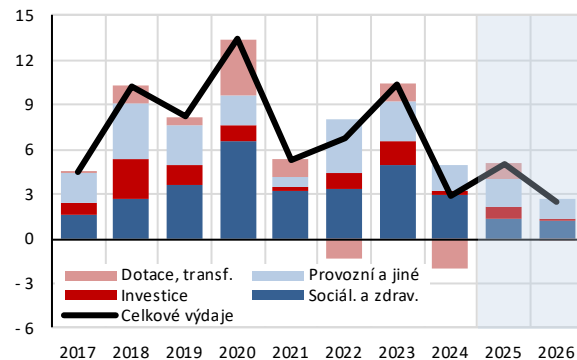
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.6: Vývoj výdajů

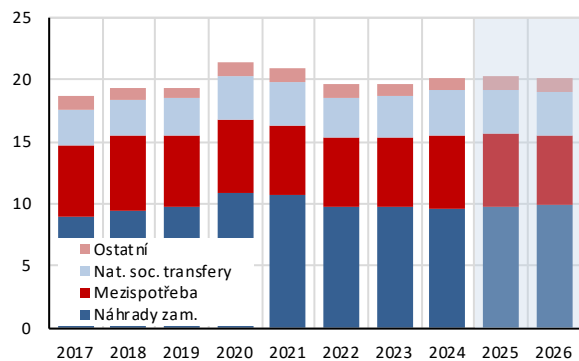
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.7: Struktura výdajů na konečnou spotřebu

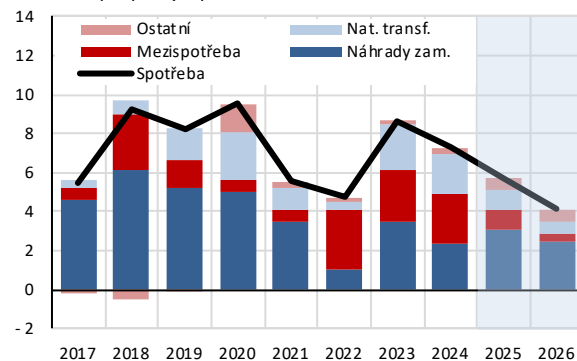
% HDP

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.8: Vývoj výdajů na konečnou spotřebu

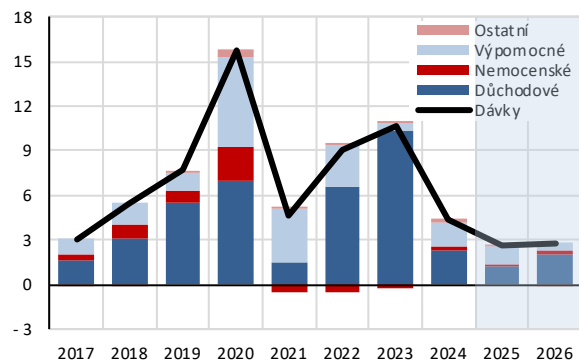
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.9: Peněžité sociální dávky

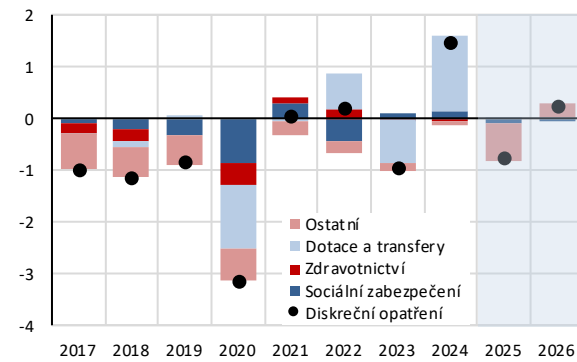
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025a, 2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.10: Výdajová diskreční opatření

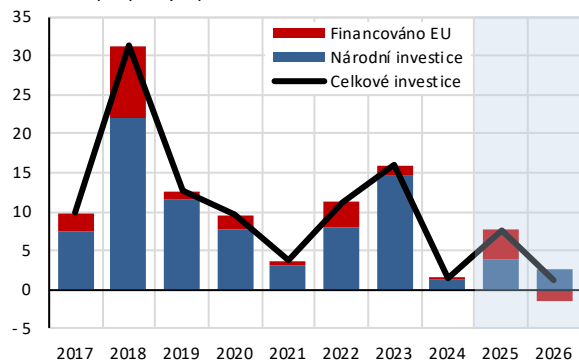
% HDP

Zdroj: MF ČR.

Graf 2.3.11: Investice vládních institucí

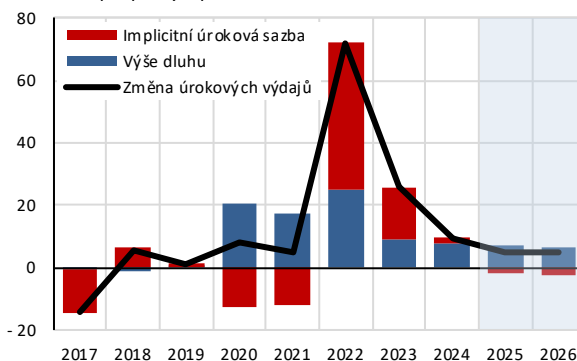
změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Graf 2.3.12: Úrokové výdaje

změna v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ (2025b). Predikce MF ČR.

Přehled literatury a použitých zdrojů

- ČNB (2025): Systém časových řad ARAD. Praha, Česká národní banka, 31.3.2025 [cit. 31.3.2025], <<https://www.cnb.cz/arad/#/cs/home>>.
- ČSÚ (2023): Projekce obyvatelstva České republiky – 2023–2100. Praha, Český statistický úřad, 30.11.2023 [cit. 5.5.2025], <<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-ceske-republiky-2023-2100>>.
- ČSÚ (2025a): Čtvrtletní národní účty. Praha, Český statistický úřad, 1.4.2025 [cit. 5.5.2025], <https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_cr>.
- ČSÚ (2025b): Sektor vládních institucí, vládní deficit a dluh. Praha, Český statistický úřad, 2.4.2025 [cit. 5.5.2025], <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_gov>.
- EK (2023): The 2024 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies, Brusel, Evropská komise, Institutional Paper 148, listopad 2023, ISBN 978-92-68-04232-8 (on-line), [cit. 5.5.2025], <https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-underlying-assumptions-and-projection-methodologies_en>.
- EK (2024): The 2024 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070), Brusel, Evropská komise, Institutional Paper 279, duben 2024, ISBN 978-92-68-13780-2 (on-line), [cit. 5.5.2025], <https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en>.
- Eurostat (2019): Population Projections, EUROPOP2019. Lucemburk, Eurostat, duben 2019 [cit. 6.5.2025], <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=proj>.
- Eurostat (2023): Population Projections, EUROPOP2023. Lucemburk, Eurostat, duben 2023 [cit. 6.5.2025], <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=proj>.
- MF ČR (2021a): Fiskální výhled ČR (leden 2021). Praha, Ministerstvo financí ČR, leden 2021, ISSN 1804-7998 (on-line). [cit. 5.5.2025], <https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2021-Q1_Fiskalni-vyhled-CR-leden-2021.pdf>.
- MF ČR (2021b): Státní závěrečný účet ČR za rok 2020. Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2021, [cit. 6.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocet/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>>.
- MF ČR (2024a): Fiskální výhled ČR (listopad 2024). Praha, Ministerstvo financí ČR, listopad 2024, ISSN 1804-7998 (on-line). [cit. 5.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/fiskalni-vyhled/2024/fiskalni-vyhled-cr-listopad-2024-57688>>.
- MF ČR (2024b): Hospodaření systému důchodového pojištění. Praha, Ministerstvo financí ČR, březen 2024, [cit. 5.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten>>.
- MF ČR (2025a): Makroekonomická predikce ČR (duben 2025). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2025, ISSN 1804-7971 (on-line). [cit. 5.5.2025], <https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2025-04-10_Makroekonomicka-predikce-duben-2025.pdf>.
- MF ČR (2025b): Plnění státního rozpočtu ČR za leden až duben 2025. Praha, Ministerstvo financí ČR, květen 2025, [cit. 2.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2025/pokladni-plneni-sr-59675>>.
- MF ČR (2025c): Hotovostní toky a saldo hospodaření ZP (měsíční). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2025, [cit. 2.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/rozpocetove-ramce-statisticke-informace/fiskalni-udaje/fondy-socialniho-zabezpeceni/zdravotni-pojistovny/2025/hotovostni-toky-a-saldo-hospodareni-zp-mesicni-58984>>.
- MF ČR (2025d): Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2026 až 2028. Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2025, ISSN 2570-575X (on-line). [cit. 5.5.2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/rozpocetova-strategie/2025/rozpocetova-strategie-sektoru-verejnych-instituci-c-59664>>.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024, o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97.
- Nařízení vlády č. 286/2023 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu

pro rok 2024, základní výměry důchodu stanovené pro rok 2024 a částky zvýšení za vychované dítě pro rok 2024 a o zvýšení důchodů v roce 2024.

Nařízení vlády č. 40/2024 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 240/2014 Sb., o výši časových poplatků, sazeb mýtného, slevy na mýtném a o postupu při uplatnění slevy na mýtném, ve znění nařízení vlády č. 479/2020 Sb.

Nařízení vlády č. 70/2024 Sb., o maximální částce příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.

Nařízení vlády č. 282/2024 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2023, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2023, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2025, základní výměry důchodu stanovené pro rok 2025 a částky zvýšení za vychované dítě pro rok 2025 a o zvýšení důchodů v roce 2025.

Nařízení vlády č. 283/2024 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2025.

Nařízení vlády č. 285/2024 Sb., o koeficientu pro výpočet minimální mzdy v roce 2025 a 2026.

Nařízení vlády č. 299/2024 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 240/2014 Sb., o výši sazeb mýtného, slevě na mýtném a výši odměny za poskytování evropské služby elektronického mýtného, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 466/2024 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 471/2024 Sb., o nejvyšší částce příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.

Sněmovní tisk č. 784/0, vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti správy daní a působnosti Celní správy České republiky, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 69/2010 Sb., o vlastnictví letiště Praha-Ruzyně.

Sněmovní tisk č. 906/0, vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění zákona č. 417/2024 Sb.

Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 183/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

Zákon č. 407/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny.

Zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří.

Zákon č. 164/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 242/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 417/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 434/2024 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2025.

Zákon č. 461/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 38/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 57/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 119/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci.

A Slovníček pojmů

Akruální metodika znamená, že ekonomické transakce jsou zaznamenány tehdy, kdy se ekonomická hodnota vytváří, transformuje nebo zaniká, nebo když se pohledávky a závazky zvyšují či snižují bez ohledu na to, kdy bude realizovaná transakce peněžně uhrazena (na rozdíl od peněžního principu, na kterém je např. sestavován státní rozpočet).

Čisté výdaje označují veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy EU, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů EU, ale i o národní podíl jejich financování, dále nezahrnují cyklickou složku výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí slouží k identifikaci nastavení fiskální politiky, protože v něm není zahrnut vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány pozicí ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Daňové příjmy sektoru vládních institucí jsou rozděleny na zdanění spotřeby, práce a kapitálu. Zdanění spotřeby představují zejména daň z přidané hodnoty a spotřební daně, dále dovozní cla, daň z hazardu, určité další položky daní z produktů, daně ze znečištění a platby domácností za licence. Zdanění práce tvoří daň z příjmů fyzických osob a příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. Zdanění kapitálu vedle daně z příjmů právnických osob zahrnuje daně z finančních transakcí, určité položky daní z výroby a běžné daně z kapitálu.

Diskreční opatření představují přímé zásahy vlády do struktury příjmů a výdajů sektoru vládních institucí.

Dotace jsou běžné nevratné platby, které sektor vládních institucí nebo instituce Evropské unie vyplácí rezidentním výrobcům.

Fiskální úsilí je meziroční změna strukturálního salda indikující expanzivní či restriktivní fiskální politiku v daném roce.

Jednorázové a jiné přechodné operace jsou taková opatření na straně příjmů či výdajů, která mají pouze dočasný dopad na saldo sektoru vládních institucí a často vyplývají z událostí mimo přímou kontrolu vlády (např. výdaje na povodně).

Kapitálové transfery zahrnují pořízení nebo úbytek aktiva bez ekvivalentní protihodnoty. Mohou být prováděny v peněžní nebo naturální formě.

Mezispotřeba je součástí konečné spotřeby vládních institucí a zahrnuje nákupy zboží a služeb sektorem vládních institucí, které jsou spotřebovány v daném období.

Náhrady zaměstnancům se skládají z mezd a platů včetně příslušenství, tedy odvody hrazené zaměstnavatelem (pojistné, případně další odvody jako fond kulturních a sociálních potřeb). Jde o součást konečné spotřeby vládních institucí.

Naturální sociální dávky (naturální sociální transfery) představují hodnotu zboží a služeb poskytnutých zejména ve formě zdravotní a sociální péče, vzdělání, bydlení. Jsou to zejména naturální dávky související se zdravotním pojištěním (částky za zdravotní pomůcky, lékařské, zubní ošetření, operace apod.) hrazené zdravotními pojišťovnami těm, kdo toto zboží a služby poskytují. Jde o součást konečné spotřeby vládních institucí.

Peněžitě sociální dávky představují dávky sociálního pojištění (např. dávky důchodového pojištění, dávky státní sociální podpory), které jsou ze sektoru vládních institucí vypláceny domácnostem.

Produkční mezera je dána rozdílem reálného a potenciálního produktu (často vyjádřena v poměru k potenciálnímu produktu). Určuje pozici ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Sektor vládních institucí je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly na úrovni EU. Sektor vládních institucí v ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

Strukturální saldo je rozdíl cyklicky očištěného salda a jednorázových a přechodných operací (obě složky viz výše).

Tvorba hrubého fixního kapitálu vyjadřuje čisté pořízení fixního kapitálu, tj. jeho přírůstek mínus úbytky, dosaženého produktivní činností výrobních a institucionálních jednotek. Představuje investiční aktivitu jednotek.

Výdaje na konečnou spotřebu vlády zahrnují platby vlády, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhrada zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako například výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.).

